

Z A P I S N I K
sa 16. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 15. maja 2018. godine

Sednica je počela u 11 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Aleksandra Vuković, Branka Tanasijević, Sanja Pavićević i Zvonko Vuković.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavila je Maja Bakrač.

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnu članicu Odbora zamijenio je poslanik Halil Duković.

Sjednici su prisustvovali/e: direktorica Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje Crne Gore prof.dr Agima Ljaljević; predstavnice Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje Crne Gore dr Verica Osmanović, dr Vilnerina Ramčilović i dr Sabina Ćatić; zamjenica direktorice Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica Katarina Bijelić; načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Biljana Pejović; načelnica Direkcije u Direktoratu za zdravstvenu zaštitu i biomedicinu u Ministarstvu zdravlja Senka Klikovac; članovi/ce Operativnog tima za borbu protiv porodičnog nasilja i nasilja nad ženama Snežana Vujović, Irena Vuković, Slavko Milić i Dejan Bogavac; generalna sekretarka Crvenog krsta Crne Gore Jelena Dubak; izvršna direktorica Crnogorskog ženskog lobija Aida Petrović; koordinatorke za rodnu ravnopravnost u državnim institucijama Biljana Dulović, Lucija Adžić i Ljiljana Garić i koordinatorka za rodnu ravnopravnost u Kancelariji UNDP-a u Crnoj Gori Vanja Šćepović.

Rad sjednice pratili/e su predstavnici/e medija.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

PORODICE I INKLUZIVNA DRUŠTVA

U uvodnim napomenama predsjednica Odbora Nada Drobnjak je saopštila da se Međunarodni dan porodice, 15.maj, obilježava širom svijeta od 1993.godine, kada ga je proglasila Generalna Skupština Ujedinjenih nacija, sa ciljem da ohrabri zemlje članice da prepoznaju potrebu za osnaživanjem porodice kao institucije. Na taj način istaknuta je važnost porodice kao osnovnog segmenta cjelokupne društvene zajednice. Tema Međunarodnog dana porodice ove godine je „Porodice i inkluzivna društva“, sa fokusom na 16.cilj održivog razvoj, koji se odnosi na promovisanje miroljubivih i inkluzivnih društava za održivi razvoj, obezbjeđenje pristupa pravdi za sve i izgradnju efikasnih, odgovornih institucija na svim nivoima.

Prof.dr Agima Ljaljević, direktorica Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje Crne Gore saopštila je da ovogodišnja tema Međunarodnog dana porodice - Porodice i inkluzivna društva znači da porodica treba da postane prioritet u kreiranju svih sektorskih politika čiji je cilj promovisanje miroljubivih i inkluzivnih društava, obezbjeđenje pristupa pravdi za sve i izgradnja efikasnih, pouzdanih i inkluzivnih institucija na svim nivoima. Konstatovala je da je ukupan broj porodica u Crnoj Gori prema popisu iz 2011. godine iznosio je 167.177. Najviše ih je bilo u Podgorici i to 50.024, što čini 30% od ukupnog broja porodica u Crnoj Gori. U Nikšiću živi 19.278 porodica što je učešće od 11% ukupnog broja porodica, slijede Bijelo Polje i Bar sa po 7%. Vjenčanjem bračnih parova, formirane su 131.218 porodica, a 6.430 su u formi vanbračne zajednice. Jednoroditeljskih porodica je ukupno 29.529 i to 5.105 porodica u kojima je samo otac sa najmanje jednim djetetom, i 24.424 porodica gdje je jedini roditelj majka sa najmanje jednim djetetom. Prosječan broj članova u porodici je 3,3.

Prema posljednjim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore, u 2016. godini sklopljeno je 3.178 brakova a razvedena su 703, što je najviše u zadnjih deset godina. Razloge porasta broja prekinutih brakova moguće je tražiti u tome što savremeno društvo forsira individualnost, slobode, isključivanje

mišljenja drugih prilikom donošenja odluka, a to je nešto što se kosi sa zajedničkim životom koji traži toleranciju, razumijevanje i uvažavanje tuđih mišljenja.

Zdravstveni sektor smatra da je funkcionalnost porodice značajan aspekt njenog očuvanja i unaprijeđenja zdravlja, te se trudi da sve usluge prilagođava porodici na sva tri nivoa zdravstvene zaštite. U savjetovaništima domova zdravlja pružaju se usluge vezane za informisanost, podizanje nivoa znanja i osposobljavanje u oblasti planiranja porodice. Opravdanost ovakvog pristupa je tendencija pada stope nataliteta i fertiliteta, koji u vrijednosti od 1,7 ne obezbjeđuje ni prostu reprodukciju. Podaci pokazuju da je, 2016. godine, na 100 djevojčica rođeno 103 dječaka. Radi poređenja, 1961. godine je rođeno na 100 djevojčica 109 dječaka. U desetogodišnjem periodu najviše dječaka u odnosu na djevojčice je rođeno 2009.godine kada je ovaj odnos iznosio 113 dječaka na 100 djevojčica. Stopa smrtnosti odojčadi, koja predstavlja veoma značajan pokazatelj zdravstvenog stanja stanovništva i razvoja zdravstvene zaštite, kao i indikator cjelokupnog socijalno-ekonomskog, obrazovnog, kulturnog i drugog razvoja društva se, u Crnoj Gori, smanjila sa 56,8‰ u 1965.godini na 3,4‰ u 2016.godini. Promjene u natalitetu i mortalitetu imale su značajnog uticaja i na prirodni priraštaj stanovništva. Stopa prirodnog priraštaja smanjila se 10,3 puta, sa 17,45 ‰ u 1965.godini pala je na svega 1,8‰ u 2016.godini. Prof.dr Agima Ljaljević naglasila je da briga o zdravlju nije samo zadatak zdravstvene službe, već svakog pojedinca, porodice i društva u cjelini jer zdravlje jedne porodice utiče na kvalitet života njenih članova.

Senka Klikovac, načelnica Direkcije u Direktoratu za zdravstvenu zaštitu i biomedicinu u Ministarstvu zdravlja je saopštila da je nacionalni normativni okvir u sistemu zdravstva koncipiran na osnovama jednakosti bez bilo kog oblika različitosti po bilo kom osnovu. Reformom zdravstvenog sistema, nivo zdravstvene zaštite doveden je do optimalnog nivoa kako bi se zdravstvene usluge pružile na adekvatan i odgovarajući način svim građanima Crne Gore kao i onima koji nisu njeni građani, a zatekli su se na teritoriji Crne Gore. Obezbeđena je edukacija i specijalizacija za doktore medicine opšte prakse tako da danas na primarnom nivou zdravstvene zaštite imamo ljekare porodične medicine. Pristup reformi primarnog nivoa zdravstvene zaštite proteklih godina dao je pozitivne rezultate, koji su kroz edukovani medicinski kadar doprinjeli razvoju i unaprijeđenju mreža zdravstvenih usluga u okviru zdravstvenih ustanova na tom nivou zdravstvene zaštite. U okviru zdravstvenih ustanova na primarnom nivou zdravstvene zaštite osnovani su Savjetovanište za brak i porodicu, Savjetovanište za reproduktivno zdravlje, Savjetovanište za mlade i Savjetovanište za djecu koja imaju za cilj, prije svega, prevenciju i informisanje kako porodice, tako i pacijenta o svim pravima na zdravstvenu zaštitu počev od primarnog nivoa prema sekundarnom i tercijalnom nivou zdravstvene zaštite. Značaj očuvanja zdravlja porodice u svakom društvu je nemjerljiva, pa je sistem zdravstva obezbijedio informisanje o načinu ishrane, prevenciju upotrebe odnosno zloupotrebe duvanskih proizvoda, upotrebe i zloupotrebe konzumiranja alkoholnih pića, droga i drugih psihoaktivnih supstanci sa preporukama da su zdravi uslovi života najbolja prevencija očuvanju zdravlja, a time i očuvanja porodice.

U raspravi su, kroz pitanje i komentare učestvovali/e: član/ice Odbora Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković i Zvonko Vuković, rukovoditeljka Odjeljenja za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje Ljiljana Garić, članica Operativnog tima za borbu protiv porodičnog nasilja i nasilja nad ženama Irena Vuković, izvršna direktorica Crnogorskog ženskog lobija Aida Petrović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Biljana Pejović i zamjenica direktorice Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica Katarina Bijelić.

Nakon rasprave Odbor je zaključio da u kreiranju svih sektorskih politika tema porodice mora biti prioritet, kao i da je neophodno nastaviti sa organizovanjem sjednica na temu porodice, braka, uloge roditelja sa posebnim akcentom na ulogu oca.

Sjednica je završena u 13 sati i 20 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.